

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 23 maart 1994

1. Algemeen

Uit de schriftelijke reacties van de fracties op het onderhavige wetsvoorstel hebben wij opgemaakt dat steun bestaat voor het uitgangspunt van een sluitende aanpak in het kader van de JWG. Graag spreken wij onze erkentelijkheid hiervoor uit, alsmede voor de indringende wijze waarop de Kamer op het onderhavige voorstel van wet heeft gereageerd.

De stelling van de leden van de PvdA-fractie dat voorkomen moet worden dat door de voorbereidingsfase een uitsluitend optische vermindering van de leegloop wordt bereikt, kunnen wij van harte onderschrijven. Deze leden zijn van mening dat bevorderd moet worden dat de bij de sluitende aanpak betrokken overheden en instanties hun inspanningen zo efficiënt mogelijk bundelen dan wel op elkaar afstemmen.

Voor een goede afstemming is – naast samenwerking – een heldere verantwoordelijkheidsverdeling een vereiste, zoals elders door de aan het woord zijnde leden wordt opgemerkt.

Op de concrete verantwoordelijkheidsverdeling tussen de Jeugdwerkgarantieorganisatie en de Arbeidsvoorzieningsorganisatie is ook naar de Tweede Kamer toe in de Memorie van Antwoord ingegaan. Het is zo dat in de eerste fase het RBA verantwoordelijk is, waarbij diens inzet erop is gericht via bemiddeling naar regulier werk, of via scholing, leerlingwezen en trajectbemiddeling de instroom in de JWG zo klein mogelijk te houden. Na een werkloosheidsperiode van een halfjaar – dan wel een jaar, in geval een verlengde zoektijd wordt toegekend – valt de jongere binnen de doelgroep van de JWG en vangt de tweede fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren aan. Overigens heeft de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer ertoe geleid dat in uitzonderlijke situaties ook een verkorte zoektijd mogelijk is, waarop verderop in deze memorie nog wordt ingegaan. In geval van een verkorte zoektijd vangt de tweede fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren op een eerder tijdstip dan na zes maanden werkloosheid aan. Voor deze tweede fase is de gemeente, op uitvoerend niveau de Jeugdwerkgarantieorganisatie, verantwoordelijk.

De leden van de D66-fractie onderstrepen het belang van het benaderen van het vraagstuk met betrekking tot werkloosheid van jongeren en sluitende aanpak in een samenhangend perspectief. Op de hieraan gekoppelde vraag van deze leden naar de samenhang tussen de diverse regelingen en beleidsterreinen wordt in paragraaf 4 ingegaan, in combinatie met een vraag van de leden van de fractie van het CDA.

2. Doelgroepen

De leden van de fracties van CDA en VVD informeren naar de reikwijdte van de algemene maatregel van bestuur betreffende deelname van migranten (nieuwkomers) aan de JWG. De leden van de VVD-fractie vragen of werkloze migranten tussen 21 en 27 jaar nu onder de JWG vallen. De leden van de CDA-fractie plaatsen naar aanleiding van de mogelijkheid voor gemeenten om migranten van 21 jaar en ouder onder de JWG te brengen vraagtekens bij het naar hun oordeel creëren van specifieke doelgroepen binnen het doelgroepenbeleid, waarbij etniciteit als nieuw criterium (naast leeftijd) wordt gebruikt om te bepalen wie wel en wie niet verplicht deel moet nemen aan de JWG. Zij vragen zich af in hoeverre dit spoort met artikel 2, zevende lid, van de JWG.

In het in het wetsvoorstel opgenomen in artikel 2 van de wet in te voegen zevende lid is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur de Jeugdwerkgarantieorganisatie bevoegd kan worden verklaard om een persoon, behorend tot een bij die maatregel nader omschreven categorie, op zijn verzoek met een jongere gelijk te stellen. Er is momenteel reeds een concept-besluit op basis van dit artikel 2, zevende lid, hetgeen beoogt dat een werkloze migrant (nieuwkomer) van 21 tot 27 jaar, die zes maanden of langer in Nederland werkloos is geweest en niet langer dan twee maanden aaneengesloten heeft gewerkt, op zijn verzoek met een jongere kan worden gelijkgesteld. Bij de toepassing van dit besluit – dat gelet op het te doorlopen traject van advisering door Raad voor de Gemeentefinanciën en Raad van State nog geen openbaar karakter heeft – zal het zowel gaan om personen met de Nederlandse nationaliteit die zich, na buiten Nederland woonachtig te zijn geweest, weer in Nederland vestigen, als om vreemdelingen aan wie het op grond van artikel 9 of 10 van de Vreemdelingenwet is toegestaan in Nederland te verblijven en die in Nederland mogen werken.

De sluitende aanpak is binnen het kader van deze algemene maatregel van bestuur niet van toepassing. De benadering is analoog aan de benadering die op basis van het besluit van 7 september 1992 (Stb. 499) reeds geldt ten aanzien van volledig arbeidsongeschikte jongeren, op welke evenmin de sluitende aanpak van toepassing is en een vrijwillige benadering geldt.

Er is wel sprake van het creëren van een aparte doelgroep, doch niet in die zin dat van een verplichte voorkeursbehandeling sprake is. Beoogd is om te voorzien in een mogelijkheid om een categorie jongeren, die wel feitelijk als schoolverlater zijn aan te merken, maar niet formeel tot de doelgroep behoren, toch op enigerlei wijze bij de JWG te kunnen betrekken. Door het feit dat deze jongeren in het buitenland onderwijs hebben gevolgd vallen deze jongeren zonder nadere voorziening zondermeer buiten de doelgroep van de JWG, aangezien in het algemeen in hun situatie geen sprake was van recht op kinderbijslag of studiefinanciering ingevolge de Wet op de studiefinanciering vanwege dit onderwijs volgen. Vanwege deze naar onze mening ongewenste situatie achten wij het van belang dat een mogelijkheid tot deelname wordt geboden.

Van een verplichtend karakter is in het voorgenomen besluit in die zin sprake, dat het op grond van de JWG aangescherpte sanctieregime van toepassing zal zijn op een binnen deze regeling deelnemende jongere,

ingeval deze jongere in de JWG driemaal een door de Jeugdwerkgarantieorganisatie gedaan aanbod van een passende garantieplaats afwijst.

De leden van de PvdA-fractie wijzen erop dat vrijwel alle JWG-geïndiceerden worden gekenmerkt door «in de persoon gelegen factoren» en willen weten hoe tot het onderscheid wordt gekomen tussen enerzijds problematische doelgroepen die nog in aanmerking komen voor de voorbereidingsfase JWG en anderzijds problematische groepen die op de bijstand zijn aangewezen. De aan het woord zijnde leden verwijzen in dit verband naar de Nota Intersectoraal Jeugdbeleid van het ministerie van WVC waarin de groep die in aanmerking komt voor de voorbereidingsfase nader wordt omschreven.

Op het onderscheid tussen de groep die in aanmerking komt voor de voorbereidingsfase enerzijds en de groep die nog aangewezen blijft op de bijstand anderzijds is ook in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag ingegaan. Een wettelijke afbakening van het in dit verband cruciale begrip in de persoon gelegen omstandigheden is niet te geven. Een deel van de populatie kan vanwege in de persoon gelegen factoren (tijdelijk) geen arbeidsplicht worden opgelegd, zij komen derhalve niet in aanmerking voor plaatsing in de JWG, dat immers op doorstroming is gericht, en komen in aanmerking voor een bijstandsuitkering. In de huidige uitvoeringspraktijk van de JWG is gebleken dat een aantal jongeren voor wie wel een arbeidsvoorwaarde geldt op grond van in de persoon gelegen factoren niet altijd in staat zijn tot het verrichten van JWG-arbeid. Deze omstandigheid leidt in aanzienlijke mate tot leegloop. Om deze leegloop te voorkomen wordt voorzien in de mogelijkheid van het aanbieden van activiteiten waardoor de persoon in kwestie alsnog geschikt wordt om JWG-arbeid te verrichten. Het verschil in indicatie is derhalve graduueel. Door de introductie van de mogelijkheid van de voorbereidingsfase wordt de effectiviteit van een JWG-plaatsing vergroot. Deze oplossing heeft bovendien als voordeel dat deze ook voor een deel van de (huidige) populatie binnen de bijstand mogelijkheden kan bieden.

Gelet op het vorenstaande ligt het in de rede dat in het traject van indicatiestelling voorafgaand aan de JWG ook de Gemeentelijke Sociale Dienst nadrukkelijk een rol speelt, met name in situaties waarin het vermoeden bestaat dat een jongere wellicht op bijstand, zonder het opleggen van arbeidsvoorwaarden, zal zijn aangewezen in plaats van deelname aan de JWG. Dit punt is een zaak van afstemming binnen de gemeente zelf (Jeugdwerkgarantieorganisatie met de Gemeentelijke Sociale Dienst).

De leden van de PvdA-fractie vroegen ook naar de achtergrond van het volgens raming in de bijstand resterende volume.

Deze raming is afgeleid van het aantal personen dat thans bijstand ontvangt in het kader van de ABW-sec. Daarbij worden aan de bijstand geen verplichtingen gericht op de inschakeling in de arbeid verbonden, vanwege in de persoon gelegen belemmeringen van sociale of medische aard. Zij zullen naar verwachting ook in de toekomst niet voor de JWG in aanmerking komen. De raming van 4 100 jongeren in de leeftijdscategorie tot 21 jaar is dan ook gebaseerd op het aantal personen dat recht heeft op een ABW-sec-uitkering.

Anders ligt de situatie voor degenen bij wie wel arbeidsverplichtingen aan de bijstand kunnen worden verbonden. Zij dienen in aanmerking voor de JWG te worden gebracht, als zij niet zelfstandig een baan kunnen vinden.

3. Voorbereidingsfase

De leden van de CDA-fractie hebben met verbazing kennis genomen van de toenemende complexiteit in de regelgeving. Deze leden vragen zich af of er uit een oogpunt van effectiviteit niet teveel instanties en personen zijn, die zich vanuit een eigen verantwoordelijkheid voor een deel van het traject inzetten, waardoor de noodzakelijke samenhang verloren dreigt te gaan.

Dat de complexiteit van regelgeving vraagtekens oproept is op zich te begrijpen. Het op pagina 10 van de memorie van toelichting gepresenteerde overzicht van mogelijkheden, waaraan door de leden van de CDA-fractie wordt gerefereerd, impliceert overigens niet dat door de voorstellen die in het onderhavige wetsvoorstel zijn opgenomen een groter aantal instanties zich met een deel van traject van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren bezig gaat houden. Het instrumentarium en de organisaties die een functie (kunnen) vervullen binnen de eerste en derde fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren blijft ongewijzigd. Er treedt uitsluitend een wijziging op met betrekking tot het instrumentarium in de tweede fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren, in casu de JWG. Door de introductie van de voorbereidingsfase en de bijbehorende voorbereidingsovereenkomst neemt uiteraard de complexiteit voor uitvoerders van de JWG toe. Met het oog op een effectieve aanpak van de sluitende aanpak en het tegengaan van leegloop is dit echter niet te vermijden. Daarbij moet worden bedacht dat ook in de huidige situatie Jeugdwerkgarantieorganisaties, conform het in de toelichting bij het oorspronkelijke wetsvoorstel neergelegde beleidsuitgangspunt, de leeglooperperiode vaak benutten om de jongere activiteiten aan te bieden, bijvoorbeeld deelname aan leerwerkprojecten of scholing. Een en ander wordt nu meer in formele banen geleid en qua aanpak nadrukkelijk geïntensiveerd.

Voorts wordt door de leden van de CDA-fractie, naar aanleiding van citaten uit de bijlage bij de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Voorzitter van de Eerste Kamer van 25 januari 1994, ingegaan op de doorstroming en wordt gevraagd naar kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten. Tenslotte is de concrete vraag van de leden of het op grond daarvan verantwoord is het inschakelen van de marktsector over te laten aan de RBA's.

Deze vragen van de leden van de CDA-fractie worden betrokken bij de beantwoording van vragen van deze leden en leden van andere fracties in de laatste paragraaf van deze memorie.

De leden van de PvdA-fractie hadden er begrip voor dat omdat het om een individuele beoordeling gaat de wetgever zich onthoudt van het geven van strikte criteria terzake van wie wel en wie niet onder het bereik van de JWG valt, maar zij wezen erop dat, in verband met de heldere verantwoordelijkheidsverdeling, een indicatie voor de uitvoeringspraktijk noodzakelijk is. Immers, in de voorbereidingsfase kan de Jeugdwerkgarantieorganisatie samenwerken met en diensten inkopen bij andere instellingen. De leden van de PvdA-fractie vragen of er ramingen beschikbaar zijn over de bedragen die gemoeid zijn met deze inkoop van diensten bij derden. Mede gezien de toename van het aantal JWG'ers vragen zij of dit niet betekent dat – gegeven de financieringssystematiek in de vorm van een vast bedrag voor uitvoeringskosten – dat Jeugdwerkgarantieorganisaties minder mogelijkheden hebben om tijdens de voorbereidingsfase adequaat te investeren in een jongere en of dan het gevaar niet groot is dat nieuwe vormen van leegloop, nu tijdens de voorbereidingsfase, gaan optreden.

In paragraaf 2 van deze memorie is reeds ingegaan op het onderscheid tussen personen die in aanmerking komen voor de (voorbereidingsfase) JWG en personen die een beroep moeten doen op de bijstand.

Ramingen over de bedragen die gemoeid zijn met de inkoop van diensten bij derden, zoals gevraagd door de leden van de PvdA-fractie, ontbreken. De hoogte van deze bedragen zal met name afhangen van het concrete aanbod van activiteiten, dat noodzakelijk wordt geacht. Voor zover de groep die in aanmerking komt voor de voorbereidingsfase reeds samenvalt met de doelgroep van reguliere voorzieningen die dergelijke activiteiten aanbieden, zijn de meerkosten nihil of beperkt. Over extra activiteiten zullen afspraken moeten worden gemaakt. Deze activiteiten komen tot stand al dan niet via inkoop van diensten tegen geldelijke vergoeding. Bij de beeldvorming over de kosten van de voorbereidingsfase moet in elk geval ook rekening worden gehouden met het gegeven dat gemeenten nu ook geld stoppen in diverse welzijnsvoorzieningen e.d. die op het grensvlak met de voorbereidingsfase zitten. Bij gelijkblijvend budget kunnen gemeenten herprioriteren.

De in de JWG geldende financieringssysteem met betrekking tot de uitvoeringskosten is zodanig, dat een toename van kosten van activiteiten op zich niet leidt tot een toename van de vergoeding voor uitvoeringskosten. Wel is in de ramingen reeds rekening gehouden met een stijging van het volume in de JWG en vertoont ook de voeding ten behoeve van het fonds sociale vernieuwing verband houdende met de uitvoeringskosten JWG de komende jaren een stijgende lijn. Overigens wordt elders in deze paragraaf nog ingegaan op het feit dat de geconstateerde stijging in het volume JWG een met de ramingen en ervaringscijfers overeenkomend gegeven is. Het gevaar dat door de financieringssysteem nieuwe vormen van leegloop optreden, is niet aanwezig. Wettelijk is de Jeugdwerkgarantieorganisatie verplicht te bevorderen dat jongeren, die voor de voorbereidingsfase in aanmerking komen, activiteiten verrichten, gericht op het verbeteren van hun arbeidsmarktkansen (artikel 4, onderdeel c), terwijl eveneens is bepaald dat een vergoeding geheel of gedeeltelijk kan worden geweigerd, teruggevorderd of verrekend, indien bij de uitvoering van de wet wordt nagelaten om het deelnemen aan activiteiten in het kader van de voorbereidingsovereenkomst voldoende te bevorderen (artikel 20, tweede lid). Op geconstateerde leegloop in de voorbereidingsfase zal de gemeente nadrukkelijk worden aangesproken en zullen zonodig passende maatregelen worden genomen. Frictieleegloop voorafgaand aan een activiteit of tussen opeenvolgende activiteiten in zal zoveel als mogelijk is voorkomen moeten worden, maar is soms onvermijdelijk.

Voor de fractie van de PvdA is nog niet duidelijk hoe de verantwoordelijkheden van RBA en JWGO zich verhouden, met name doordat reparatie van de manco's van jongeren zowel op het bord van het RBA (eerste fase) als op dat van de Jeugdwerkgarantieorganisatie (tweede fase) kan liggen. Deze leden wijzen bovendien op het gevaar dat een incentive voor RBA's ontstaat om jongeren door te schuiven naar de JWG, m.n. doordat ten gevolge van de vierde Nota van Wijziging de mogelijkheid van een verkorte zoekperiode kan worden benut. Dit gevaar kan naar hun oordeel worden beperkt door enig zicht te geven in de criteria die door RBA of GMD dienen te worden gehanteerd om te bepalen of redelijkerwijs mag worden verwacht dat betrokkene geen andere arbeid dan JWG-arbeid kan verkrijgen.

Zoveel mogelijk dient te worden gedaan om jongeren met behulp van het arbeidsvoorzieningsinstrumentarium buiten de JWG te houden. De JWG is immers bedoeld als sluitstuk. De wachttijd voor de JWG mag geen verloren tijd zijn maar kan worden benut om – ook al zou reeds in een vroeg stadium de indicatie «potentiële doelgroep JWG» worden gesteld –

de jongere «JWG-rijp» te maken. Dit impliceert een taak voor het RBA om kwaliteiten van werkloze jongeren te verbeteren gericht op het geschikt maken voor de arbeidsmarkt. Deze taak maakt onderdeel uit van de trajectbemiddeling. Dit voortraject voorafgaand aan de JWG heeft nadrukkelijk tot doel jongeren toe te leiden naar arbeid, leerlingwezen, of regulier dagonderwijs, eventueel naar additionele arbeid, waarvoor als sluitstuk de JWG openstaat. Pas wanneer blijkt dat de maximale inspanning van het RBA om een jongere te bemiddelen niet is geslaagd kan een jongere worden toegeleid naar de JWG. Zoals gesteld in paragraaf 1 van deze memorie is voor de activiteiten in deze (tweede) fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren de Jeugdwerkgarantieorganisatie verantwoordelijk.

Dat er een mogelijk risico van afwenteling bestaat door de bij vierde Nota van Wijziging geïntroduceerde mogelijkheid van een verkorte zoekperiode is niet te ontkennen. In de Memorie van Antwoord en de Nota naar aanleiding van het Eindverslag ten behoeve van de Tweede Kamer is daarop gewezen. Toch wenste de Tweede Kamer, met goede argumenten, aan deze mogelijkheid vast te houden. In de toezichtssfeer zal er zeker op moeten worden gelet dat deze mogelijkheid niet tot misbruik leidt. Toekenning van een verkorte zoekperiode vergt, evenals dit ten aanzien van de verlengde zoekperiode het geval is, een individuele beoordeling. Een nadere door de wetgever bepaalde concretisering van het «redelijkerwijs» kunnen verwachten dat betrokkene geen andere arbeid dan JWG-arbeid kan verkrijgen is niet te geven; in de vierde Nota van Wijziging is wel aangegeven dat de mogelijkheid niet kan worden benut voor een persoon die op een garantieplaats kan worden geplaatst.

Van belang is nog op te merken dat uiteindelijk de Jeugdwerkgarantieorganisatie over de toekenning van een verkorte zoektijd beslist. Een eenzijdige mogelijkheid van afwenteling door de Arbeidsvoorzieningsorganisatie doet zich dus niet voor.

De vraag van de leden van de PvdA-fractie naar de interdepartementale afstemming sluit nauw op het voorgaande aan. De vrees wordt geuit dat de voorbereidingsfase niet uitvoerbaar zal blijken, bijvoorbeeld door een gebrek aan samenwerking of door een gebrek aan capaciteit bij betrokken instellingen. Deze leden wijzen erop dat de voorzieningen voor jongeren voor een deel onder verantwoordelijkheid vallen van gemeenten en provincies en voor een ander deel centraal worden aangestuurd. Uit de Nota Intersectoraal Jeugdbeleid hebben deze leden opgemaakt dat niet minder dan acht departementen direct of indirect zijn betrokken. Gegeven deze situatie betwijfelden de aan het woord zijnde leden of de in het voorliggende wetsvoorstel geïntroduceerde voorbereidingsfase uitvoerbaar zal blijken en inderdaad zal leiden tot de beoogde sluitende aanpak. In dat verband verwezen deze leden naar de problematiek van toegankelijkheid van voorzieningen en de wachtlijsten.

De uitvoerbaarheid hangt zeker samen met met name de mate waarin samenwerking tussen de verschillende betrokken instellingen daadwerkelijk tot stand komt. Daarom zijn in de wet samenwerkingsbepalingen opgenomen. De Jeugdwerkgarantieorganisatie moet samenwerkingsafspraken maken met het RBA, alsmede met scholingsinstituten. Daaraan is in het wetsvoorstel nog toegevoegd dat de samenwerkingsovereenkomst tussen de Jeugdwerkgarantieorganisatie en het RBA in ieder geval ook betrekking dient te hebben op de wijze waarop de Jeugdwerkgarantieorganisatie en de Arbeidsvoorzieningsorganisatie tot samenwerkingsafspraken met andere bij de begeleiding van de jongeren betrokken instellingen komen.

Het ligt niet voor de hand dat deze instellingen een verzoek van de Jeugdwerkgarantieorganisatie tot medewerking naast zich neer zullen

leggen. De jongeren die voor de voorbereidingsfase in aanmerking komen behoren naar verwachting voor een belangrijk deel tot de reguliere doelgroep van dergelijke instellingen, bijvoorbeeld het vormingswerk of de jeugdhulpverlening. Ook die instellingen hebben derhalve belang bij samenwerking.

Op centraal niveau zijn er geen afspraken over samenwerking of beschikbaarstelling van capaciteit gemaakt, omdat de invulling van de voorbereidingsfase maatwerk is en decentrale invulling vergt. Het maken van centrale afspraken met de VNG of met het IPO – de leden van de fractie van de PvdA stellen hierover een vraag – is derhalve niet opportuun.

Bij de Jeugdwerkgarantieorganisatie, in overleg met de Arbeidsvoorzieningsvoorzieningsorganisatie, berust de regie-functie terzake van de activiteiten in de voorbereidingsfase (die binnen de tweede fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren is gesitueerd), zo kan in antwoord op de vraag van de leden van de PvdA-fractie nog worden opgemerkt. De Jeugdwerkgarantieorganisatie is primair verantwoordelijk voor het aanbieden van activiteiten aan de betrokken jongeren en zal derhalve met activiteiten aanbiedende instellingen afspraken moeten maken over met name de vereiste capaciteit. Specifieke instrumenten staan de Jeugdwerkgarantieorganisatie daarvoor niet ter beschikking; dat is ook niet nodig. Deze functie ten aanzien van jongeren met wie een voorbereidingsovereenkomst is gesloten is immers niet wezenlijk anders als de functie ten aanzien van jongeren die op een garantieplaats dienen te worden geplaatst. Ook ten aanzien van deze jongeren dient de Jeugdwerkgarantieorganisatie afspraken te maken met betrokken instellingen (in casu de garantieplaatsverschaffers) over de vereiste capaciteit (in casu de garantieplaatsen).

De leden van de fractie van D66 wijzen erop dat wanneer onverhoopt doorstroming (naar regulier werk) in onvoldoende mate wordt gerealiseerd de mogelijkheid bestaat dat de JWG, met name de voorbereidingsfase, volloopt, als het ware verstopt raakt.

Deze leden merken op dat de JWG-voorbereidingsovereenkomst een overeenkomst is voor bepaalde duur, doch dat verlenging mogelijk is. Met betrekking tot de JWG-garantieplaats merken deze leden op dat deze wel aan een tijdslimiet is gebonden, zodat deze jongeren indien doorstroming naar reguliere arbeid niet tot de mogelijkheden behoort, volgens de aan het woord zijnde leden terugvallen op het voorbereidingstraject.

Dat jongeren vanuit de JWG-dienstbetrekking terug kunnen vallen naar een voorbereidingsovereenkomst is in principe niet het geval. In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat de JWG dwingend een maximale plaatsingsduur op een zelfde garantieplaats voorschrijft; dit betekent dat na afloop van deze plaatsingstermijn betrokkene op een andere garantieplaats dient te worden geplaatst. Het overschrijden van de maximale plaatsingsduur houdt geen verband met de maximum grens van deelname in JWG-dienstbetrekking. Bovendien geldt de JWG-voorbereidingsovereenkomst alleen voor personen die nieuw of opnieuw instromen in de JWG. Jongeren die momenteel over een JWG-dienstbetrekking beschikken worden niet opnieuw terzake geïndiceerd, ook niet wanneer zij niet op een garantieplaats zijn geplaatst. Van een «recycling stelstel» zoals dit door de leden van de D66-fractie wordt genoemd, is dus geen sprake. Uitsluitend in geval de dienstbetrekking met toepassing van artikel 16 van de Jeugdwerkgarantiewet wordt beëindigd en de jongere op enig moment andermaal voor de JWG in aanmerking komt kan een persoon die voorheen over een JWG-dienstbetrekking beschikte, nu voor een voorbereidingsovereenkomst in aanmerking komen indien deze persoon op dat moment

vanwege in de persoon gelegen factoren niet in staat is tot het verrichten van JWG-arbeid.

Aan het voorgaande wordt door de leden van de D66-fractie de vraag gekoppeld of het gevaar dat de voorbereidingsfase wordt gebruikt als stuwmeer voldoende is afgedekt.

Wij zijn van mening dat dit het geval is. Onjuist gebruik van de voorbereidingsfase kan op de volgende wijze worden voorkomen.

– Een jongere, die van mening is dat hij in aanmerking zou moeten komen voor een dienstbetrekking maar aan wie een voorbereidingsovereenkomst wordt aangeboden, kan van de beroepsmogelijkheid gebruik maken. De Jeugdwerkgarantieorganisatie is verplicht de jongere op deze beroepsmogelijkheid te wijzen.

– In de toezichtssfeer zal er zeker op worden gelet of Jeugdwerkgarantieorganisaties zorgvuldig indiceren. Dit zal moeten blijken uit het dossier.

– Het zal gaan om een voorbereidingsovereenkomst voor bepaalde duur. Hoe lang deze duurt zal per individuele situatie uiteenlopen. De Jeugdwerkgarantieorganisatie dient telkens na afloop van de overeengekomen periode te bezien of verlenging van de voorbereidingsovereenkomst opportuun is. Verlenging van de overeenkomst vindt niet plaats indien de jongere alsdan geacht wordt in staat te zijn op een garantieplaats te functioneren. Er is ruimte voor periodieke herbeoordeling gecreëerd, waardoor het risico van onnodig gebruik van de voorbereidingsfase is beperkt.

De leden van de fractie van D66 brengen in herinnering dat bij de behandeling van het voorstel van wet in de Tweede Kamer de minister gesproken heeft over een overzicht van de beleidsplannen van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie ten aanzien van jongeren, dat het CBA zou verstrekken. Deze leden vragen of dit overzicht al binnen is. Indien dit het geval is wordt verzocht de leden van de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid hiervan een exemplaar te doen toekomen.

Na de regionale beleidsplannen te hebben geanalyseerd heeft het CBA de RBA's eind 1993 verzocht volgens een eenduidige methode de taakstellingen met betrekking tot het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren aan te geven. Het samenvattend overzicht daarvan staat in onderstaande tabel. Over het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren zullen de RBA's tweemaal per jaar rapporteren. Het CBA zal de rapportages zorgvuldig volgen, om zo nodig tot beleidsaanpassingen te komen.

Tabel Landelijke taakstellingen Activerend Arbeidsmarktbeleid voor Jongeren

Beperking instroom JWG	
Directe bemiddeling	26 521
Trajectbemiddeling/scholing	22 050
Verwijzing leerlingwezen/voorschakelprogramma;s	7 213
Aantal jongeren in dienst van JWG-organisatie (op 01-01-1994)	
Bevordering uitstroom JWG	
Herbeoordelingsgesprekken (aantal jongeren)	17 881
Uitstroom JWG	4 907

Toelichting bij Tabel:

– Directe bemiddeling naar regulier werk:

Taakstelling ten aanzien van de potentiële JWG-doelgroep. Aangegeven is hoeveel jongeren, die behoren tot deze doelgroep, in 1994 zullen worden geplaatst in de eerste fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren via directe bemiddeling. Hiernaast vinden vele jongeren buiten het arbeidsbureau om zelfstandig een baan.

- Trajectbemiddeling/scholing:

Taakstelling ten aanzien van de potentiële JWG-doelgroep. Aangegeven is op hoeveel jongeren, die behoren tot deze doelgroep, in 1994 trajectbemiddeling en/of scholing (exclusief de voorschakelprogramma's leerlingwezen) zal worden toegepast.

- Verwijzingen leerlingwezen (inclusief voorschakelprogramma's leerlingwezen):

Taakstelling ten aanzien van de potentiële JWG-doelgroep. Aangegeven is hoeveel jongeren, die behoren tot deze doelgroep, in 1994 in de eerste fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren zullen worden verwezen naar (een voorschakelprogramma van) het leerlingwezen.

- Aantal jongeren in dienst van de JWG-organisatie:

Het aantal jongeren, dat op 1 januari 1994 een dienstverband met een Jeugdwerkgarantieorganisatie heeft.

De mogelijkheid tot het aanbieden van een voorbereidingsovereenkomst aan een jongere wordt door de leden van de D66-fractie terecht een belangrijk middel genoemd om de JWG meer sluitend te maken. De constatering van deze leden dat de voorbereidingsovereenkomst aangeboden zal worden aan een zeer diverse groep jongeren, hoewel zij zonder uitzondering gemeen hebben dat zij nog niet geschikt zijn voor een garantieplaats, is volledig juist. In dit verband wordt door de aan het woord zijnde leden een aantal vragen gesteld, waarop onderstaand wordt ingegaan.

De Jeugdwerkgarantieorganisatie is verantwoordelijk voor de indicatiestelling binnen de JWG - d.w.z. de beantwoording van de vraag of betrokkene op een garantieplaats kan worden geplaatst, of dat in de persoon gelegen omstandigheden dat verhinderen. Voor zover de Jeugdwerkgarantieorganisatie dit voor een goede uitvoering van deze wettelijke taak dienstig acht kunnen door haar andere organisaties of instellingen bij deze indicatiestelling worden betrokken.

Beroep tegen het feit dat niet een JWG-dienstbetrekking maar een voorbereidingsovereenkomst wordt aangeboden, is mogelijk volgens de regels van - het gewijzigde - artikel 23 van de Jeugdwerkgarantiewet. Dit artikel biedt de mogelijkheid binnen zes weken in beroep te gaan bij Burgemeester en Wethouders van de gemeente. De Jeugdwerkgarantieorganisatie moet de jongere op deze beroepsmogelijkheid wijzen. Burgemeester en Wethouders zijn dan verplicht de jongere te horen en de beslissing opnieuw te overwegen. Zonodig staat vervolgens beroep open bij de administratieve Kamer van de rechtbank.

Het is niet mogelijk concreet aan te geven welke begeleiding de jongeren tijdens de voorbereidingsfase krijgen, zoals de leden van de D66-fractie vragen. De wijze waarop de voorbereidingsfase wordt ingevuld zal immers van geval tot geval uiteen kunnen lopen. De concrete begeleiding zal afgestemd moeten worden op de persoonlijke omstandigheden van betrokkene en het daarmee corresponderend aanbod van activiteiten. De Jeugdwerkgarantieorganisatie heeft in dit traject de regie-functie, ook ten aanzien van de begeleiding. Het is uitgesloten dat deze organisatie de begeleiding volledig zelf uitvoert. Het concrete aanbod van activiteiten aan deelnemers zal veelal worden uitbesteed en

feitelijk bij een andere organisatie of instelling plaatsvinden, bijvoorbeeld het vormingswerk. De begeleiding van de jongeren zal in de meeste situaties integraal onderdeel uitmaken van de aangeboden activiteit, zodat de aanvullende begeleiding door de Jeugdwerkgarantieorganisatie beperkt kan blijven tot met name het periodiek contact met de jongere met betrekking tot de voortgang van de activiteit. Dit contact zal frequent plaats moeten vinden, met name om eventuele problemen vroegtijdig te kunnen signaleren.

Op de concrete vraag tenslotte van de leden van de fractie van D66 onder welke inspectie dit werk – namelijk de activiteiten die in het kader van de voorbereidingsfase plaatsvinden – valt, kan worden geantwoord dat dit, voor zover dit het toezicht op de uitvoering van de Jeugdwerkgarantiewet betreft, een aangelegenheid van de Rijksconsulenten Sociale Zekerheid betreft. Op de concrete activiteiten waaraan JWG'ers in de voorbereidingsfase kunnen deelnemen kunnen ook andere vormen van toezicht van toepassing zijn, bijvoorbeeld vanuit de invalshoek van het onderwijs.

De leden van de D66 fractie brengen in herinnering dat bij de behandeling in de Tweede Kamer is gebleken dat niet bekend is in hoeverre de doelgroep bijverdiensten heeft (nr. 9, p. 18 en 27). Deze leden willen weten of hieruit opgemaakt kan worden dat het niet uitgesloten is dat jongeren uit deze doelgroep bijverdiensten hebben, voortkomend uit het verrichten van arbeid. Betekent dit dan niet dat zij daardoor aantonen in staat zijn arbeid te verrichten, zodat zij in feite niet onder de doelgroep vallen, zo vragen deze leden concreet?

Het verrichten van nevenarbeid door JWG'ers komt voor en is op zich – indien hiermee zonedig bij het vaststellen van de arbeidsduur en beloning binnen de JWG rekening wordt gehouden – legitiem. Jongeren die nevenarbeid verrichten komen in principe niet in aanmerking voor de voorbereidingsfase van de JWG. De voorbereidingsfase is immers uitsluitend bedoeld voor die jongeren die op grond van in de persoon gelegen omstandigheden geen garantieplaats kunnen worden aangewezen. Het laat zich moeilijk indenken dat een jongere wel tot het verrichten van andere arbeid in staat zou zijn, doch niet in staat is arbeid te verrichten in het kader van de JWG.

De problematiek van leegloop binnen de JWG, voor zover deze niet samenhangt met een tekort aan garantieplaatsen, is van dien aard, dat veel jongeren vanwege in de persoon gelegen omstandigheden niet alleen niet plaatsbaar zijn op een garantieplaats, maar ook niet of nauwelijks inpasbaar zijn in reguliere arbeid, althans niet op korte termijn. De vraag van de leden van de D66-fractie of dan wel, zonder verder onderzoek dienaangaande, tot beleid dient te worden overgegaan, wensen wij nadrukkelijk bevestigend te beantwoorden. De noodzaak van een specifiek traject binnen de JWG, om leegloop vanwege in de persoon gelegen factoren tegen te gaan, achten wij dermate manifest, dat beleidsaanpassing naar onze mening geen verder uitstel duldt.

De leden van de D66-fractie komen terug op de opmerking in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag gemaakt (nr. 9, pag. 15), dat nog geen duidelijkheid bestaat over de gedragseffecten. Deze opmerking past in het kader van het voor de voorbereidingsfase gekozen vergoedingsniveau. Door deze leden is gesteld dat deelname aan de voorbereidingsfase kan betekenen dat betrokkene er in inkomen op achteruit gaat. Welke gedragseffecten dit oproept is op voorhand niet aan te geven. Onderzoek vooraf naar dergelijke (potentiële) gedragseffecten, zoals de leden van de D66-fractie wensen, is niet goed mogelijk. Bovendien is het JWG-beloningsniveau per definitie niet bedoeld aantrekkelijk te zijn,

omdat daardoor het doorstroomkarakter in gevaar zou kunnen komen. Van het lager beloningsniveau in de voorbereidingsfase ten opzichte van het niveau geldend voor de JWG-dienstbetrekking gaat naar verwachting in elk geval een sterk doorstroombevorderend effect van de voorbereidingsfase naar de garantieplaats uit, hetgeen de bedoeling is.

De verwachting, die door de leden van de D66-fractie wordt uitgesproken, dat het gekozen stelstel – beloningsniveau in combinatie met zorgplicht van de ouders – jongeren weinig zal aanspreken, is naar onze inschatting juist in die zin, dat jongeren zeker aan een rianter stelsel de voorkeur zullen geven. Wij verwachten echter dat dat eerder positieve dan negatieve effecten zal oproepen. Ontwijkgedrag is niet lonend, omdat een jongere die verwijtbaar niet aan de JWG-voorbereidingsfase deelneemt geen recht op bijstand kan doen gelden. Ook is van belang, zoals in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag is opgemerkt, dat de bijstand een zodanig uitkeringsniveau dient te hebben dat deelname aan de JWG – ook de voorbereidingsfase – niet wordt ontmoedigd. Door in de toekomst in de bijstand voor jongeren tot 21 jaar een vergelijkbaar niveau te hanteren wordt voorkomen dat in de relatie JWG-bijstand voor hen een ongewenst gerichte prikkel bestaat.

De leden van de D66-fractie merken op dat de JWG-voorbereidingsovereenkomst op een aantal punten niet gelijk is te stellen met een arbeids-overeenkomst. Zo is de beloning afwijkend, nl. een vergoeding van netto f 330 per maand, afgestemd op het kinderbijslagniveau. Anderzijds, zo constateren deze leden, moet wel belasting worden ingehouden en is er een verzekeringsplicht Ziekenfondswet. Dit roept bij de aan het woord zijnde leden de vraag op of deze overeenkomst moet worden aangemerkt als een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten, en zo neen, wat dan wel de aard van deze overeenkomst is.

In de Nota naar aanleiding van het Eindverslag is ingegaan op een vrijwel identieke vraag vanuit de Tweede Kamer, waarbij was gevraagd of het feit dat de beloning in beginsel onderhevig zal zijn aan belastingheffing, alsmede het feit dat de jongere in de voorbereidingsfase verzekerd zal zijn voor enkele werknemersverzekeringen, een en ander beschouwd in samenhang met het feit dat de jongere zich heeft te gedragen naar de opdrachten van de Jeugdwerkgarantieorganisatie, niet tot de conclusie leidt dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst tussen de jongere en de Jeugdwerkgarantieorganisatie.

Naar aanleiding hiervan is onder andere opgemerkt, wat wij hier herhalen, dat voor de vraag of een arbeidsrelatie is gebaseerd op een arbeidsovereenkomst, uitsluitend bepalend of aan de daarvoor in het Burgerlijk Wetboek gestelde vereisten wordt voldaan, te weten dat er sprake is van 1. arbeid, 2. die onder gezag wordt verricht en 3. waar een beloning tegenover staat. Of een voorbereidingsovereenkomst als arbeidsovereenkomst kan worden gekwalificeerd is afhankelijk van de inhoud van die overeenkomst; met name is hierbij van belang of de door de jongere krachtens deze overeenkomst te verrichten activiteiten als arbeid in de zin van het Burgerlijk Wetboek kunnen worden gekwalificeerd. Voor zover die activiteiten uitsluitend het karakter van bijvoorbeeld scholing hebben, zal dit niet het geval zijn. Voor zover echter die scholing een stagekarakter heeft, en mede gepaard gaat met het (onder intensieve begeleiding) verrichten van arbeid, zal de overeenkomst onder omstandigheden mede als een arbeidsovereenkomst kunnen worden gekwalificeerd. Dan moet natuurlijk wel aan de andere vereisten worden voldaan, zoals de «loon»-betaling. Gelet op het karakter van de voorbereidingsfase, waarin activiteiten worden ontwikkeld voor jongeren die vanwege persoonlijke omstandigheden nog niet tot het verrichten van arbeid op een garantieplaats in staat zijn, ligt het voor de hand dat die situatie zich niet altijd zal voordoen. In zodanig geval is de Wet minimumloon echter niet van toepassing, aangezien de Jeugdwerkgarantiewet een bijzondere –

op de bijzondere positie van de jongere afgestemde – regeling inzake de aan de jongere toe te kennen vergoedingen kent. Boek 7a van het Burgerlijk Wetboek is alsdan slechts van toepassing voor zover de Jeugdwerkgarantiewet geen daarvan afwijkende bepalingen bevat.

Van een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten is in geen geval sprake, aangezien de jongere onder gezag activiteiten verricht. Voor zover gelet op de bovengenoemde criteria van het Burgerlijk Wetboek niet van een arbeidsovereenkomst sprake is is de voorbereidings-overeenkomst aan te merken als een overeenkomst anders dan tot het verrichten van arbeid.

De leden van de VVD-fractie vragen naar de ontwikkeling van de instroom in de JWG. Volgens hun informatie stijgt het aantal aanmeldingen zeer snel. In dat verband zijn de leden van deze fractie bezorgd dat, bij een teruglopende animo van werkgevers om een garantieplaats open te stellen, de gemeenten in een moeilijke positie komen.

Bij bovengenoemde vraag van de leden van de VVD-fractie naar de ontwikkelingen in de instroom kan in de eerste plaats gewezen worden op het gegeven, af te leiden uit de voorlopige cijfers bij de declaraties van gemeenten over de voorgaande jaren 1992 en 1993, dat de netto instroom (na aftrek van de uitstroom) in de JWG steeds in het eerste kwartaal van het jaar een enorme stijging vertoont en daarna terugvalt tot een niveau van maximaal 10% in het tweede, derde en vierde kwartaal ten opzichte van de deelname in het voorgaande kwartaal. De toename in het eerste kwartaal 1992 bedroeg meer dan 100% ten opzichte van de deelname in het voorgaande kwartaal, in het eerste kwartaal 1993 was dit circa 65%. Een grote toename in het eerste kwartaal van het jaar is verklaarbaar vanwege het invoeringstraject en vanwege de instroom van schoolverlaters, die per 1 januari van het jaar juist een halfjaar werkloos zijn en dan instromen. Ook in de in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel opgenomen raming is in een stijging van het aantal deelnemers voorzien. Uitgaande van een gemiddeld aantal deelnemers over 1993 van 11 500 bedraagt de stijging over 1994 ten opzichte van 1993 volgens raming bijna 65%. Volgens het beeld van voorafgaande jaren betekent dit dat de groei van de instroom in het eerste kwartaal aanmerkelijk is. Van een zorgwekkende toename leidend tot problemen met betrekking tot de uitvoerbaarheid kan eerst gesproken worden wanneer de toename duidelijk het volume van de in de Memorie van Toelichting opgenomen raming overstijgt. Op grond van werkgelegenheidsontwikkelingen wordt thans verondersteld dat dit in geringe mate het geval zal zijn. Ten behoeve van de Voorjaarsnota is het cijfer 1994 bijgesteld van 17 100 naar 18 900, het cijfer 1995 van 21 500 naar 23 000 en het cijfer voor de structurele situatie (1998 e.v.) van 35 600 naar 37 000.

De zorg van een teruglopende animo bij (potentiële) garantieplaatsverschaffers, zoals die door de leden van de VVD-fractie is uitgesproken, wordt door het kabinet gedeeld. Signalen op dit punt zijn bij de voorbereiding van het onderhavige wetsvoorstel betrokken. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting (nr. 3, pag. 6) mag van de beleidsintensiveringen die met dit wetsvoorstel samenhangen een drietal effecten verwacht worden. Allereerst voorziet het pakket in een substantiële verruiming van de mogelijkheden om garantieplaatsen te verwerven. Ten tweede is als effect genoemd dat het creëren van een voorbereidingsfase in afdoende mogelijkheden voorziet om jongeren die op grond van in de persoon gelegen omstandigheden nog niet plaatsbaar zijn, een op de persoon en omstandigheden toegesneden benadering te bieden. Een derde en met het tweede samenhangend effect is, dat door deze benadering kan worden voorkomen dat potentiële garantieplaatsverschaffers zich door de kwaliteit van het aanbod terugtrekken.

De concrete vraag van de leden van de VVD-fractie of de wet – gezien signalen met betrekking tot een teruglopende animo bij garantieplaatsverschaffers en een stijgende instroom van jongeren – nog wel uitvoerbaar is, kan positief worden beantwoord, mits de wijzigingen en beleidsintensiveringen zoals deze in het voorliggende voorstel van wet zijn opgenomen ook daadwerkelijk worden geïmplementeerd. De signalen zoals door de leden van de fractie van de VVD naar voren gebracht onderstrepen nog eens de noodzaak van het voorliggende wetsvoorstel. Het voorliggende pakket is opgesteld op basis van gegevens 1993 en is adequaat om voor de toen geraamde volumina een sluitende aanpak te garanderen.

Indien blijkt dat de economische omstandigheden leiden tot een substantieel hogere instroom ligt daar niet alleen een taak voor de JWG. Immers de JWG is het sluitstuk van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren. In het voorliggende traject zullen derhalve ook de nodige intensiveringen noodzakelijk zijn. Die discussie is goed met sociale partners in het CBA te voeren aan de hand van de eerder genoemde analyse en knelpuntennota die voor eind april aan de Tweede Kamer is toegezegd en ook aan de Eerste Kamer zal worden gezonden.

Het voorliggende voorstel dient thans op haar eigen merites te worden gezien. Niet accorderen van het voorstel omdat het niet genoeg waarborgen voor een sluitende aanpak biedt, vergroot alleen de problematiek van leegloop en niet plaatsen van «nog-niet kunners».

In september is er nog gelegenheid om bij een algeheel terugvallend werkgelegenheidsbeeld nader te analyseren of de voorgestelde gefaseerde invoering ongewijzigd kan worden voortgezet. De gegevens uit de notitie met betrekking tot het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren kunnen hier eveneens bij worden betrokken. Deze mogelijkheid van een bevrozing van het invoeringstraject moet gezien worden tegen de achtergrond dat het, ook met gebruikmaking van artikel 36 JWG, redelijkerwijs niet kunnen realiseren van de sluitende aanpak na inwerkingtreding van het wetsvoorstel kan leiden tot financiële problemen voor gemeenten die immers de loonkosten bij langdurige leegloop (drie maanden aaneengesloten) niet vergoed krijgen.

De constatering van de VVD-fractie met betrekking tot het nog steeds voorkomen van te late aanmeldingen komt overeen met signalen uit de uitvoeringspraktijk (Rijksconsulenten Sociale Zekerheid, artikel 36 gemeenten). Deze leden vragen of een financiële prikkel kan worden ingebouwd voor nalatige RBA's.

Van belang is het feit dat een en ander nog nader onderzocht zal worden in het kader van de aan de Tweede Kamer toegezegde notitie betreffende het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren. Indien daaruit een bevestiging van deze signalen naar voren komt zal dit zeker met het CBA worden besproken. Het CBA kan op dit punt dan de RBA's aanspreken. Dit zal met nadruk moeten gebeuren, omdat in die situatie een goede uitvoering van de JWG wordt belemmerd. Mogelijkheden voor een financiële prikkel voor nalatige RBA's die jongeren te laat aanmelden laten zich moeilijk indenken.

De leden van de VVD-fractie vragen concreet of kan worden aangegeven waarom bij de berekening van de uitvoeringskosten voor de gemeenten is uitgegaan van prognoses van 1991, terwijl het volume binnen de JWG sterk is gestegen.

Dat bij de berekening van de toevoeging van de uitvoeringskosten wordt uitgegaan van berekeningen uit 1991 heeft als oorzaak dat op dat moment, het moment van invoering van de JWG, op advies van de Raad voor de Gemeentefinanciën besloten is tot saldering van de uitvoeringskosten met de bespaarde gemeentelijk bijstandslasten en daarmee tot toevoeging van de uitvoeringskosten aan het Gemeentefonds.

Het kabinet heeft met deze wijze van berekenen aangesloten bij de afspraak in het Bestuursakkoord Rijk-VNG dat de effecten van rijksbeleid op de gemeentelijke bijstandslasten worden gecompenseerd. Verdere autonome ontwikkelingen in de bijstand, en door de saldering ook in de JWG - ontwikkelingen die optreden na het ramingsmoment - leiden conform de afspraak niet tot compensatie. Per saldo treedt er geen nadeel op voor gemeenten.

Dat het aantal jongeren dat de JWG binnenkomt snel stijgt is overigens voor een groot deel het gevolg van het verder verruimen van de sluitende aanpak middels het ieder jaar toevoegen van een extra leeftijdsgroep (werkloze schoolverlaters). Deze stijging is verwerkt in de toevoegingen aan het Gemeentefonds, die vanaf 1 januari 1994 in het fonds Sociale Vernieuwing is verwerkt. Ook de gevolgen voor gemeenten van beleidsmatige wijzigingen zijn en worden in het fonds gecompenseerd.

4. Uitstroom, arbeidsmarktbeleid, scholing

Door de leden van de CDA-fractie wordt nadrukkelijk naar de doorstroming gevraagd, waarbij gevraagd wordt welke mogelijkheden de minister ziet de doorstroom te bevorderen. De aan het woord zijnde leden leiden uit de gepubliceerde gegevens over 1992 af dat een beduidende minderheid van de jongeren uitstroomt naar hetzij regulier werk, hetzij regulier onderwijs. Voorts wordt concreet gevraagd hoe groot de kans is op succesvolle doorstroming wanneer de garantiebanen niet aansluiten bij de capaciteiten van de jongeren. Deze leden willen, zoals in paragraaf 3 van deze memorie reeds is aangehaald, ook weten waar de kwalitatieve en kwantitatieve knelpunten zitten met betrekking tot de beschikbaarheid van banen.

Gegevens over de doorstroomresultaten van de afgelopen periode kunnen worden ontleend aan de JWG-signalelementen van het Nederlands Economisch Instituut en de gegevens bij de declaratieformulieren van gemeenten. Over 1993 bedraagt de uitstroom circa 7 400 jongeren (het gemiddeld aantal deelnemers over 1993 is 11 500). Het uitstroomcijfers op zich is dus zeker niet teleurstellend. Volgens het NEI-signalelement bedroeg de uitstroom over 1992 3 962 personen, terwijl daarvan (in het vierde kwartaal) zo'n 58% is uitgestroomd naar werk of scholing. Bij de voorbereiding van de wet werd een jaarlijkse uitstroom van 25% als streven genoemd. Dit streefcijfer werd in 1992 ruimschoots gehaald (36%). In de brief d.d. 25 januari 1994 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Eerste Kamer waarmee het JWG-signalelement is aangeboden, is dit een redelijk resultaat genoemd.

Met en binnen het CBA zijn afspraken gemaakt om de inzet van de arbeidsvoorzieningsorganisatie met betrekking tot de derde fase van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren (uitstroom uit de JWG) te intensiveren. RBA's dienen dit in hun beleidsplannen in concrete taakstellingen vast te leggen. Naar onze mening is deze intensivering een belangrijke voorwaarde om de doorstroming uit de JWG verder te bevorderen. Uiteraard is verder van eminent belang dat de algemene werkgelegenheidsgroei zich herstelt.

Er kan een samenhang bestaan tussen de kans op doorstroming en de aansluiting van de garantiebanen op de capaciteiten van de jongeren. Het ligt voor de hand dat Jeugdwerkgarantieorganisaties bij hun plaatsingsbeleid zoveel mogelijk rekening houden met de kansen op doorstroming die met een concrete plaatsing samenhangen. In situaties waarin directe doorstroming nog niet tot de mogelijkheden behoort ligt het voor de hand dat bij de plaatsing ruimere criteria worden gehanteerd. Voor sommige jongeren zal het opdoen van arbeidsritme in eerste instantie belangrijker

zijn dan het doorstroombevorderende karakter van de werkervaring. Dit neemt niet weg dat het van belang is steeds zoveel mogelijk banen te zoeken die aansluiten bij de – zich ontwikkelende – capaciteiten van de jongere.

Dat zich knelpunten voordoen is duidelijk. Een overzicht met betrekking tot de kwalitatieve en kwantitatieve knelpunten met betrekking tot de beschikbaarheid van garantieplaatsen kan naar verwachting in de analyserende notitie betreffende het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren die mede op basis van de binnenkort beschikbaar komende evaluatie van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren wordt opgesteld, worden gegeven. In sommige gemeenten en regio's kunnen deze knelpunten nu al worden aangegeven. Zo is uit de rapportage van een aantal gemeenten waar artikel 36 JWG is toegepast duidelijk van een tekort aan garantieplaatsen gebleken. Naar verwachting leiden de onderhavige voorstellen ertoe dat deze knelpunten kunnen worden opgelost.

Door de leden van de CDA-fractie wordt een aantal vragen gesteld met betrekking tot een geïntegreerd scholings-, inkomens- en arbeidsmarktbeleid. Deze leden vragen welke regelingen er zijn op de terreinen welzijn, onderwijs en werkgelegenheid die een combinatie mogelijk maken van leren en werken. Voorts informeren zij welke samenhang er tussen de diverse regelingen bestaat en hoe de positie van de JWG-voorbereidingsfase daarin is. Ook de leden van de fractie van D66 hebben hierover, zoals in de eerste paragraaf vermeld, een vraag gesteld.

Globaal kan men de volgende mogelijkheden om werken en leren te combineren onderscheiden:

1. Het volgen van beroepsonderwijs met stage, zoals in het (K)MBO.
2. Het werken en leren via het leerlingwezen.
3. Een combinatie van praktijkervaring en leren als scholingstraject voor werkloze jongeren.
4. Werken en leren in de JWG.

Met betrekking tot de positie van de JWG kan worden opgemerkt dat in principe deze regeling pas in beeld komt wanneer er geen andere mogelijkheden zijn om jongeren aan het werk te helpen. Het leerlingwezen en het (K)MBO gaan dus voor de JWG. Wel is het denkbaar dat in bepaalde gevallen een jongere in de JWG deelneemt aan een voortraject van het leerlingwezen, om op termijn een reguliere leerlingwezenplaats te verwerven.

Op korte termijn komt een rapportage over het activerend arbeidsmarktbeleid beschikbaar, waarbij ook wordt ingegaan op aspecten van scholings-, inkomens- en arbeidsmarktbeleid. Deze nota zal aan de Tweede Kamer worden gezonden en ook ter kennis worden gebracht van de Eerste Kamer. In deze notitie zal ook uitvoerig worden ingegaan op verschillende vormen van leren en werken en de samenhang van de positie van de (voorbereidingsfase) JWG en de diverse andere regelingen.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts hoe het staat met de samenhang tussen de daaraan gekoppelde inkomensregelingen en wat dit betekent voor de inkomenspositie van jongeren in de leeftijd beneden en boven de 21 jaar.

Het onderhavige wetsvoorstel introduceert een aparte beloningshoogte voor degenen in de JWG die een voorbereidingsovereenkomst hebben. Deze beloning is afgeleid van de kinderbijslag. Onder de huidige bijstandswet kan voor hen aanvulling plaatsvinden tot het geldende sociaal minimumniveau. Uitgangspunt voor de kabinetsplannen voor de bijstand is dat bijstand tot 21 jaar alleen in uitzonderingsgevallen aan de orde is. Onderdeel van de plannen is voorts een aanmerkelijke beperking

van het aantal landelijke uitkeringsnormen, zowel onder als vanaf 21 jaar. Wanneer ook de voorgenomen maatregelen in de bijstand worden gerealiseerd is de landelijke basisnorm voor personen tot 21 jaar eveneens afgeleid van de kinderbijslag. Vanwege het bestaan van de ouderlijke onderhoudsplicht is een aparte basisnorm, ontleend aan de kinderbijslag, gerechtvaardigd. Gemeenten kunnen aanvullend bijzondere bijstand verlenen als de gemeente vaststelt dat geen beroep op de ouders kan worden gedaan. Jongeren vanaf 21 jaar met een voorbereidingsovereenkomst kunnen na realisatie van de bijstandsplannen een beroep doen op aanvulling tot het dan geldende bijstandsniveau; daarbij vindt geen toets plaats op de ouderlijke zorgplicht.

Tenslotte vragen de leden van de CDA-fractie in welk stadium de plannen zich bevinden ten aanzien van een nieuw wettelijk regime voor jongeren waarbinnen een geïntegreerd scholings-, inkomens- en arbeidsmarktbeleid op meer eenvoudige en doeltreffende wijze kan worden gerealiseerd.

Sinds de behandeling van wetsvoorstel 22 163 met betrekking tot aanpassing van de jongerenuitkeringen in de bijstand heeft het kabinet nieuwe initiatieven ontplooid om te komen tot een meer sluitende aanpak in de JWG en een vernieuwde en vereenvoudigde bijstandssystematiek. Deze nieuwe initiatieven hebben hun uitwerking gekregen in het voorliggende wetsvoorstel en in ingrijpende aanpassingen in het wetsvoorstel tot herinrichting van de ABW welke een dezer dagen bij de Tweede Kamer wordt ingediend. In dat kader doet het kabinet ook ingrijpende voorstellen met betrekking tot de inkomensvoorziening voor jongeren in relatie tot een activerende aanpak. Prioriteit heeft dus gelegen bij de wetgevende werkzaamheden met betrekking tot JWG en de nieuwe ABW. Uitdrukkelijk staat bij deze nieuwe maatregelen voor ogen een doeltreffend jongerenbeleid waarbij de deelname van zoveel mogelijk jongeren aan werk voorop staat en een eenvoudiger en doorzichtiger landelijke regelgeving in de Algemene bijstandswet. Uit het debat over wetsvoorstel 22 163 heeft het kabinet begrepen dat dit ook voor de CDA-fractie belangrijke ijkpunten voor de beoordeling van een geïntegreerd beleid ten aanzien van jongeren zijn. Gezien deze door het kabinet ontplooiden nieuwe initiatieven heeft het kabinet derhalve geen uitwerking kunnen geven aan de toegezegde inventarisatie omtrent de voor- en nadelen van één wettelijk regime voor jongeren. Gelet op deze gewijzigde omstandigheden, maar ook in het licht van de komende verkiezingen en kabinetsformatie dient zich de vraag aan of een dergelijke inventarisatie thans nog opportuun is. Het kabinet is geneigd deze vraag ontkennend te beantwoorden. Zoals vermeld zal binnenkort de rapportage over het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren, waarin ook aspecten van scholings-, inkomens- en arbeidsmarktbeleid aan de orde komen, aan de Kamer worden gezonden.

Door de leden van de PvdA-fractie is concreet gevraagd naar het effect van een eventueel ministerieel besluit met betrekking tot openstelling van de marktsector voor de toepassing van de JWG. Deze leden willen weten of een dergelijke aanwijzing de garantie geeft dat JWG-plaatsen in de marktsector tot stand komen en vragen voorts hoe dat zich verhoudt tot het RBA-instrumentarium dat instroom in de reguliere arbeidsmarkt moet bevorderen.

Het effect van ministeriële regelgeving met betrekking tot openstelling van de marktsector is in procedurele zin dat de beslissingsbevoegdheid terzake aan de RBA's wordt onttrokken en op centraal niveau (de minister) komt te liggen. Het specifieke effect in «opbrengst» van aantallen plaatsen in de marktsector kan op voorhand niet worden aangegeven. Dat is afhankelijk van de reikwijdte van een dergelijk besluit (bijvoorbeeld ten aanzien van regio's en sectoren) en specifieke criteria die het besluit stelt (bijvoorbeeld maximum duur of additionaliteitstoets). In elk geval mag

worden verondersteld dat meer jongeren in het kader van de JWG in marktsector aan de slag kunnen. De feitelijke beschikbaarheid van de garantieplaatsen hangt met name af van de acquisitie-inspanningen van de Jeugdwerkgarantieorganisaties en vooral ook van de bereidheid van werkgevers plaatsen voor JWG'ers beschikbaar te stellen.

Een eventueel ministerieel besluit met betrekking tot openstelling van de marktsector brengt geen wijzigingen aan in de verhouding tussen de JWG enerzijds en het instrumentarium van de RBA's anderzijds. Uitgangspunt blijft de voorkeur dat jongeren instromen in regulier werk of deelnemen aan scholing. Daarnaast is de sluitende aanpak van het grootste belang, waarbij de marktsector in beeld kan komen. Een zekere verdringing en concurrentie tussen de instrumenten van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie, zoals de instroomstelsels en werkervaringsregelingen, met de toepassing van de JWG in de marktsector ligt voor de hand.

Concurrentievervalsing en verdringing zal tot zekere hoogte verminderd kunnen worden door het hanteren van specifieke voorwaarden waaraan een garantiebaan in de marktsector moet voldoen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een maximale duur van een garantiebaan.

De leden van de PvdA-fractie willen voorts weten of openstelling van de marktsector zou kunnen leiden tot toename van de concurrentie tussen JWG en leerlingwezen. Deze leden vragen welke formele regels verhinderen, indien via ministeriële regeling de mogelijkheid om garantiebanen in de marktsector te werven bestaat, dat leerarbeidsplaatsen in het kader van het leerlingwezen deels worden vervangen door voor de werkgever financieel aantrekkelijker JWG-garantiebanen. De aan het woord zijnde leden onderkennen dat het leerlingwezen nadrukkelijk wordt gezien als voorliggende voorziening ten opzichte van de JWG, maar zijn beducht voor oneigenlijk gebruik dat uit een ministeriële regeling zou kunnen voortvloeien. Zij wijzen erop dat, nu de meeste leerlingwezen-opleidingen gemoduleerd zijn, er weinig in de weg lijkt te staan om JWG-jongeren leerlingwezen-modules aan te bieden zonder deze formeel als zodanig te benoemen. Overigens zijn de leden van de fractie van de PvdA niet op voorhand tegen combinatie met het leerlingwezen, maar deze leden willen wel voorkomen dat dit soort oplossingen via allerlei achterdeurtjes worden bereikt.

Op voorhand is niet aan te geven in welke mate openstelling van de marktsector voor de JWG zal leiden tot een toename van concurrentie tussen JWG en leerlingwezen. Dat de concurrentie enigszins zal toenemen, ligt voor de hand. Meer risicovol is nog het gevaar van verdringing bij combinatie van JWG met het reguliere leerlingwezen. Deze combinatie is niet toegestaan.

Zoals elders in deze memorie aangegeven kan het gevaar van concurrentievervalsing en verdringing worden beperkt door het hanteren van specifieke criteria waaraan een garantieplaats in de marktsector moet voldoen.

Een beslissing ten aanzien van ministeriële regelgeving is echter momenteel (nog) niet aan de orde. Een dergelijke beslissing zal genomen worden op basis van de gegevens die momenteel worden verzameld ten behoeve van de notitie met betrekking tot het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren, die aan de Tweede Kamer is toegezegd. De door de leden van de D66-fractie gevraagde gegevens waaruit wellicht zou kunnen blijken dat regio's die de marktsector niet of beperkt open stellen verhoudingsgewijs veel werkervaringsplaatsen en plaatsen in het leerlingwezen hebben, is mogelijk dan beschikbaar. Opgedane ervaringen op dit punt zullen zeker worden benut voor regio's die in dit opzicht achter liggen of een ander beleid voeren. Het Centraal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening

heeft zich op het standpunt gesteld dat het experimentele karakter van openstelling van de marktsector in vrijwel alle regio's met name bedoeld is om via een aantal «proeftuinen» ervaringen met de effecten van dit beleid op te doen die zich voor bredere toepassing kunnen lenen.

De leden van de D66 fractie koppelen hieraan nog een vraag met betrekking tot de instroom in het leerlingwezen. Zij willen weten of de geschatte instroom in het leerlingwezen (20 000) niet te optimistisch is, gezien de recente gegevens over de afname van het aantal plaatsen in het leerlingwezen en de toename van leerlingen in het MBO.

In antwoord hierop het volgende. Sociale partners hebben in CBA-verband laten weten te willen meewerken aan de door het Kabinet beoogde intensieve aanpak per sector en per regio om een extra impuls in het leerlingwezen te geven. Aangezien het leerlingwezen per definitie onder druk staat in tijden van recessie, zal in de eerste plaats voorkomen moeten worden dat net als begin jaren 80 het leerlingwezen sterk inzakt. Een projectteam zal met de sectoren allereerst gaan uitwerken welke extra instroom per sector mogelijk is. Op welk getal de som van die sectorplannen uiteindelijk over enige jaren zal uitkomen, is op dit moment nog niet aan te geven. Voor de overheid is er vooralsnog geen reden om aan de beoogde extra instroom een ander getal te verbinden.

Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de fractie van D66 dat het de bedoeling is dat de JWG ook gaat gelden voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten, ook als deze slechts in deeltijd werk kunnen verrichten, merken wij op dat (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten nu al bij de JWG zijn betrokken. Op gedeeltelijk arbeidsongeschikte jongeren is de sluitende aanpak van toepassing. Volledig arbeidsongeschikte jongeren kunnen, indien deelname tot de mogelijkheden behoort, op vrijwillige basis toetreden. Deze laatste categorie valt op grond van artikel 2, derde lid, van de Jeugdwerkgarantiewet buiten de verplichte doelgroep; voor hen is bij algemene maatregel van bestuur ingaande 1 januari 1993 een mogelijkheid tot deelname gecreëerd. Voor zowel gedeeltelijk als volledig arbeidsongeschikte jongeren geldt binnen de JWG de mogelijkheid van deeltijdwerk.

De aan het woord zijnde leden vragen concreet of er garanties bestaan dat werkgevers zorgen voor een aangepaste arbeidsplaats voor deze categorie werknemers. Garanties dat werkgevers voldoende plaatsen aanbieden ten behoeve van – al dan niet gehandicapte JWG'ers – bestaan er niet. De uitvoerbaarheid van de JWG op dit punt staat of valt met de bereidheid van werkgevers voldoende plaatsen aan te leveren. Zoals in de memorie van toelichting (nr. 3, pag. 5) aangegeven is dat in algemene zin een probleem, hetgeen mede aanleiding is voor het onderhavige wetsvoorstel. Er zijn geen signalen dat op dit punt het probleem in grotere mate zou gelden ten aanzien van het aanbieden van aangepaste plaatsen voor gehandicapte JWG'ers. Wel bestaat de indruk dat volledig arbeidsongeschikte jongeren slechts in geringe mate deelnemen, doch dit is vanuit de in de persoon gelegen omstandigheden van deze categorie verklaarbaar. Bovendien is van belang dat het plaatsen van dergelijke jongeren uit een categorie waarvoor deelname vrijwillig is, niet ten koste mag gaan van het realiseren van de sluitende aanpak voor de verplichte doelgroep. Overigens willen wij erop wijzen dat op grond van de Jeugdwerkgarantiewet de Jeugdwerkgarantieorganisatie en de Gemeenschappelijke Medische Dienst, indien dit voor een goede uitvoering van de wet noodzakelijk is, een samenwerkingsovereenkomst dienen te sluiten. Door de Gemeenschappelijke Medische Dienst en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is een model-samenwerkingsovereenkomst ontwikkeld. Hierin is onder andere aangegeven dat de GMD bij haar bekende arbeidsplaatsen kan voordragen als garantieplaats en is

eveneens vastgelegd dat, indien door partijen de noodzaak van een aanpassing van de werkplek is vastgesteld, de GMD de bedrijfsvereniging zal adviseren de kosten van die aanpassing te vergoeden of de voorziening te verstrekken op grond van de betreffende bepalingen van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet. In een beperkt aantal regio's wordt op basis van een dergelijke samenwerkingsovereenkomst gewerkt.

Door de leden van de D66-fractie wordt gevraagd of overwogen wordt om via de JWG-monitor ook gegevens te verzamelen betreffende het aantal JWG'ers dat doorstroomt naar overheidsfuncties.

Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat de monitor zodanig zal worden uitgebreid dat ook gegevens beschikbaar komen over de mate waarin niet alleen de overheid in het algemeen, maar ook meer specifiek het Rijk zelf een bijdrage levert als garantieplaatsverschaffer. De JWG-monitor brengt ook de doorstroom van een garantieplaats naar reguliere arbeid, scholing, of uitstroom om andere redenen in beeld. Een nadere uitsplitsing van de uitstroom naar werk onderverdeeld naar sectoren is niet voorhanden. Omdat met het oog op de uitvoerbaarheid, met name voor de uitvoeringsorganisaties zelf, een al te grote uitbreiding van de vraagstelling en gedetailleerdheid voorkomen moet worden, wordt op dit punt geen wijziging in de monitor voorgenoemen.

Door de leden van de D66-fractie wordt nog opgemerkt dat bij de schriftelijke voorbereiding in de Tweede Kamer is gebleken dat de monitor op bepaalde punten het antwoord schuldig moest blijven of dat sprake was van vervuilde bestanden. Deze leden willen weten wat wordt ondernomen om hieraan een einde te maken.

Zoals in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag aangegeven speelt het probleem van «vervuilde bestanden» met name met betrekking tot de gegevens over de beschikbaarheid van garantieplaatsen. Het onderzoeksinstituut zal actie ondernemen om deze vervuiling te elimineren.

Voor het overige moet worden opgemerkt dat niet kan worden ontkend dat de JWG-monitor op sommige punten het antwoord schuldig moet blijven. Dit hangt samen met de functie van de monitor. De JWG-monitor heeft een signaalfunctie. Per kwartaal worden statistische stroomcijfers verzameld op basis waarvan tendenties worden waargenomen over de achtergrondkenmerken van deelnemers en uitstromers, de garantiebanen, ontwikkelingen in vraag en aanbod van banen, en ontwikkelingen met betrekking tot wachttijd en leegloop. Mogelijke verklaringen voor gesignaleerde ontwikkelingen kunnen uit de aard van het instrument niet uit de JWG-monitor worden afgeleid. Daarvoor is nader onderzoek nodig. De meer kwalitatieve aspecten van de uitvoering van de JWG worden geanalyseerd via de evaluatie van het activerend arbeidsmarktbeleid voor jongeren. Binnenkort – naar verwachting eind april – komen, zoals gezegd, nieuwe gegevens in het kader van dit onderzoek beschikbaar.

Ook door de leden van de D66-fractie wordt – in breder verband – een vraag gesteld met betrekking tot de inbedding van de activiteiten in de voorbereidingsfase en de verantwoordelijkheidsverdeling. Zij willen weten of de opmerkingen in de memorie van toelichting over het inhuren van kennis bij de jeugdhulpverlening en bij het onderwijs nader kan worden geconcretiseerd, zowel wat betreft de instellingen aan welke wordt gedacht, de verdeling van verantwoordelijkheden, als de financiering van deze betrokkenheid.

In de memorie van toelichting is zowel ten aanzien van het aanbod van activiteiten als wat betreft de betrokkenheid van instellingen een aantal voorbeelden genoemd. Omdat het concrete aanbod en de concrete betrokkenheid afhankelijk is van de individuele situatie en de praktijk dienaangaande zich nog moet uitkristalliseren, is een nadere concreti-

sering op dit punt moeilijk. Vanuit het Rijksniveau past het niet dienaangaande voorschriften te geven; het is aan de Jeugdwerkgarantieorganisaties over het aanbieden van een activiteit te beslissen en daarover zonedig met andere instellingen afspraken te maken.

De verantwoordelijkheid, vanuit de JWG bezien, voor het aanbieden van activiteiten aan jongeren berust bij de Jeugdwerkgarantieorganisatie. Deze kan over de concretisering hiervan afspraken maken met andere instellingen, bijvoorbeeld het vormingswerk of een leerwerkproject. Een dergelijke capaciteit biedende instelling stelt zich dan verantwoordelijk voor een stukje capaciteit ten behoeve van de onder verantwoordelijkheid van de Jeugdwerkgarantieorganisatie vallende deelnemers. Deze capaciteit kan binnen de bestaande financiële kaders worden aangeboden door herprioritering van activiteiten en deelnemers in andere verbanden. Alsdan is financiering door de Jeugdwerkgarantieorganisatie niet aan de orde. Ook kan het voorkomen dat vanuit de JWG een extra – boven de reguliere taken uitstijgend – beslag wordt gelegd op de capaciteit van de betrokken instelling; dan ligt het voor de hand dat hiervoor bij de Jeugdwerkgarantieorganisatie kosten in rekening worden gebracht. Deze kosten komen uiteindelijk voor rekening van de gemeente. Ten behoeve van de uitvoeringskosten JWG ontvangt de gemeente een bedrag via het Fonds sociale vernieuwing.

De leden van de fractie van D66 vragen ten slotte of door deze wijziging de mogelijkheid voor jongeren om vrijwilligerswerk te verrichten, wordt afgesneden.

De onderhavige wetswijziging brengt in de mogelijkheden voor jongeren om vrijwilligerswerk te verrichten geen verandering. Er worden immers geen andere eisen gesteld met betrekking tot het begrip «jongere» of met betrekking tot het aantal uren dat de jongere zich voor deelname aan de JWG beschikbaar dient te stellen (met uitzondering van de wijziging met betrekking tot de mogelijkheid van korter werken in geval in verband met omstandigheden van persoon en gezin redelijkerwijs niet een 32-urige arbeidsweek kan worden verlangd). Jongeren die aan de JWG deelnemen kunnen hun vrije tijd besteden aan het verrichten van vrijwilligerswerk.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
B. de Vries

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Wallage